

سازمان سنجش آموزش کشور

«اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می شود.»

امام خمینی (ره)

دانشگاه باقر العلوم
(صدر دینی - علمی - فرهنگی)

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

سازمان سنجش آموزش کشور

۱۴۰۱/۰۳/۰۶

آزمون اختصاصی دوره‌های کارشناسی ارشد دانشگاه باقرالعلوم (ع) سال ۱۴۰۱

رشته‌های:

۱- تاریخ - گرایش تاریخ اسلام (کد ۵۳۴)

۲- تاریخ - گرایش تاریخ ایران اسلامی (کد ۵۳۵)

مدت پاسخگویی: ۱۲۰ دقیقه

تعداد سؤال: ۱۲۰

عنوان مواد امتحانی، تعداد و شماره سؤالات

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤالات	از شماره	تا شماره
۱	عقاید	۱۵	۱	۱۵
۲	اصول فقه	۱۵	۱۶	۳۰
۳	فقه	۱۵	۳۱	۴۵
۴	زبان انگلیسی	۱۰	۴۶	۵۵
۵	تاریخ ایران باستان	۱۰	۵۶	۶۵
۶	تاریخ اسلام	۲۵	۶۶	۹۰
۷	تاریخ ایران دوره اسلامی	۱۵	۹۱	۱۰۵
۸	زبان عربی	۱۵	۱۰۶	۱۲۰

در این آزمون پاسخ اشتباه به سؤال، نمره منفی دارد.

* داوطلب گرامی، عدم درج مشخصات و امضاء در جدول زیر، به منزله عدم حضور شما در جلسه آزمون است.

اینجانب ..... با شماره داوطلبی ..... در این آزمون شرکت می‌نمایم.

امضاء

عقاید:

۱- مراد از فطرت در دلیلی فطری بر اثبات خدای متعال کدام است؟

- (۱) فطرت القلب
(۲) فطرت العقل
(۳) فطرت العقل البدیهی
(۴) الفطریات المنطقی

۲- دلیل معتزله بر نفی صفات از ذات الهی کدام است؟

- (۱) قدیم بودن ذات الهی
(۲) عینیت ذات الهی با صفات
(۳) بساطت ذات الهی
(۴) عدم امکان شناخت صفات

۳- کدام عبارت درباره قضا و قدر صحیح است؟

- (۱) قضا واحد و قدر متعدد است.
(۲) قضا متعدد و قدر واحد است.
(۳) قضا و قدر هر دو واحد اند.
(۴) قضا و قدر هر دو متعدد اند.

۴- معنای صحیح در تعریف اصطلاحی نبی کدام است؟

- (۱) انه الانسان المخبر عن الله تعالى بغير واسطه احد من البشر
(۲) انه الانسان المخبر عن الله تعالى بالوحي
(۳) انه الانسان المخبر عن الله تعالى بواسطه الملك
(۴) انه الانسان المخبر عن الله تعالى بغير واسطه

۵- مختار الامامیه در عصمت انبیا کدام است؟

- (۱) عصمت از کبیره مطلقا
(۲) عصمت از کبیره مطلقا و صغیره قبل از بعثت
(۳) عصمت از کبیره و صغیره بعد از بعثت
(۴) عصمت از کبیره و صغیره مطلقا

۶- نسبت میان «امامت» و نبوت» کدام است؟

- (۱) عموم و خصوص مطلق
(۲) تساوی
(۳) عموم و خصوص من وجه
(۴) تباین

۷- کدام گزینه درباره رجعت کنندگان صحیح است؟

- (۱) إنّ المرجوعین أوصاف الأشخاص و دولتهم
(۲) إنّ المرجوعین هم الأشخاص و ذواتهم
(۳) ان المرجوعین ذوات الاوصاف فی ابدان اخر.
(۴) إنّ المرجوعین هم الأشخاص باعتبار صفاتهم.

۸- کدام گزینه در معنای «معاد جسمانی» صحیح است؟

- (۱) إعادة الانسان في يوم البعث ببدن و ارجاعه الى الحياة (۲) إعادة الانسان في يوم البعث ببدنه بعد الخراب
(۳) إعادة الحياة للانسان في دار الآخرة (۴) إعادة الحياة للانسان بعد موته

۹- اشکال نویسنده کتاب در تعریف امامت به «آنها رئاسته عامه فی امور الدین و الدنيا» کدام است؟

- (۱) برگرفته از تعریف اهل سنت است.
(۲) ریاست در دین مستلزم علم به همه امور دینی است.
(۳) جامع شئون امامت نیست.
(۴) امامت ملازمه ای با ریاست در امور دنیایی ندارد.

۱۰- دلیل بر وجوب تقیه در موارد وجوب کدام است؟

- (۱) استثنائات حکم تقیه و دلیل نفی ضرر
(۲) دلیل نفی ضرر و حیث رفع
(۳) حکم عقل و حدیث رفع
(۴) عمومات تقیه و دلیل نفی ضرر و حدیث رفع

۱۱- «کُلّ فاطمیّ عالم زاهد خرج بالسيف مع ادعاء الإمامة» دیدگاه کدام یک از مذاهب است؟

- (۱) زیدیه (۲) اسماعیلیه (۳) کیسانیه (۴) فطحیه

۱۲- کدام یک عقیده «مجبیره» است؟

- (۱) منکر رابطه سببیت بین اشیاء و خلق افعال بندگان بدون دخالت آنان هستند.
(۲) منکر استناد افعال به انسان ها هستند هر چند اختیار را می پذیرند.
(۳) قایل به واگذاری افعال به خود انسان بدون دخالت الهی اند.
(۴) قایل به جبران شرور عالم طبیعت در روز معاد هستند.

۱۳- غایت بعثت انبیاء کدام است؟

- (۱) التنزیه و التزکیة
(۲) تعلیم الحکمة و المعرفة
(۳) ارشاد الناس نحو مصالحهم و مفاسدهم
(۴) اداء الرساله الاصلاحیه

۱۴- کدام عبارت پیرامون قدرت خداوند صحیح است؟

- (۱) اعمال قدرت خداوند متوقف بر وجود شرط است.
(۲) قدرت خداوند بر اساس مصالح و مفاسد است.
(۳) اعمال قدرت خداوند متوقف بر عدم مانع است.
(۴) خداوند قدرتش را از مجاری عادی اعمال می کند.

۱۵- قوه الهام در وجود امام، غایت کدام قوه در وجود انسان است؟

- (۱) قوه حدس (۲) قوه ادراک امور علویه (۳) قوه حس مشترک (۴) قوه ذاکره

اصول فقه:

۱۶- دلالة الالفاظ علی معانیها فی ایه لغة کانت:

- (۱) ذاتیه - بالجعل و التخصیص من واضع تلك الالفاظ لمعانیها
(۲) عرضیه - من نفس الالفاظ التي يستعملها الانسان.
(۳) ذاتیه - من نفس الالفاظ التي يستعملها الانسان.
(۴) عرضیه - بالجعل و التخصیص من واضع تلك الالفاظ لمعانیها

۱۷- اذا قلنا: «ان الدلالة تابعة للارادة» و «ان الدلالة غير تابعة للارادة» بالترتيب یسمى:

- (۱) التصدیقیة - التصوریة
(۲) التصوریة - التصدیقیة
(۳) تعینیا - تعینیا
(۴) تعینیا - تعینیا

۱۸- استعمال مشتق در زمان حال و گذشته، به ترتیب چگونه است و چرا؟

- (۱) مجاز - حقیقت، به دلیل اطراد و شمول
 (۲) حقیقت - حقیقت، به دلیل تبادر و اطراد
 (۳) حقیقت - مجاز، به دلیل اطراد و صحت سلب
 (۴) حقیقت - مجاز، به دلیل تبادر و صحت سلب

۱۹- کدام یک در خصوص دلالت صیغه امر و صیغه نهی بر مره و تکرار صحیح است؟

- (۱) امر همواره دلالت بر مره می نماید. ولی نهی دلالت بر تکرار می کند.
 (۲) صیغه امر و صیغه نهی همواره دلالت بر تکرار می کنند.
 (۳) امر همواره دلالت بر تکرار می نماید. ولی نهی دلالت بر مره می کند.
 (۴) صیغه امر و صیغه نهی به خودی خود نه دلالت بر مره می کنند و نه دلالت بر تکرار.

۲۰- کدام یک مفهوم مخالف ندارد؟

- (۱) حصر، غایت (۲) وصف، حصر (۳) عدد، لقب (۴) شرط، فحوی الخطاب

۲۱- آیا استعمال عام در مخصّص مجاز است؟

- (۱) چه مخصّص متصل باشد چه منفصل مجاز است.
 (۲) چه مخصّص متصل باشد چه منفصل حقیقت است.
 (۳) در مخصّص منفصل حقیقت است در مخصّص متصل مجاز
 (۴) در مخصّص متصل حقیقت است در مخصّص منفصل مجاز

۲۲- تنافی مطلق با مقید در چه صورتی رخ می دهد؟

- (۱) تکلیف در هر دو معلق بر قیدی و شرطی نباشد.
 (۲) تکلیف در مطلق، معلق بر شرطی و در مقید، معلق بر شرط دیگری باشد.
 (۳) تکلیف در مطلق و مقید هم سنخ باشند.
 (۴) با دلیل خاصی احراز کنیم که مطلوب در مطلق و مقید متعدد است.

۲۳- معنای محل نزاع در حسن و قبح و رای اشاعره کدام است؟

- (۱) مراد کمال و نقص در افعال اختیاری است و اشاعره قایل به عقلی بودن آن است.
 (۲) مراد مدح و ذم در افعال اختیاری است و اشاعره منکر ادراک عقل در استحقاق مدح و ذم افعال است.
 (۳) مراد ملائمت و منافرت افعال با نفس است و اشاعره منکر عقلی بودن آن است.
 (۴) مراد ملائمت و منافرت افعال با نفس است و اشاعره قایل به عقلی بودن آن است.

۲۴- آیا از وجوب شرعی واجب عقلا وجوب شرعی مقدمه اش لازم می آید؟

- (۱) وجوب مقدمه مطلقا
 (۲) تفصیل بین شرط شرعی و غیر شرعی
 (۳) تفصیل بین مقدمه موصله و مقدمه غیر موصله
 (۴) عدم وجوب مقدمه مطلقا

۲۵- تفاوت اماره و اصل عملی کدام است؟

- (۱) اطلاق حجت در اماره لغوی است ولی در اصل عملی شرعی است.
 (۲) اماره سببیت دارد ولی اصل عملی طریقیّت دارد.
 (۳) اماره متعلّق خود را اثبات می کند ولی اصل عملی متعلّق خود را اثبات نمی کند.
 (۴) لسان اماره حکایت از واقع ندارد ولی لسان اصل عملی لسان حکایت از واقع دارد.

۲۶- چرا منصوص العلة و قیاس الویت حجت است؟

- (۱) از جهت استثناء از قیاس
(۲) به دلیل اجماع
(۳) از باب حجیت ظهور
(۴) چون فی نفسه موجب علم می شود.

۲۷- استصحاب در چه صورتی اجرا می گردد؟

- (۱) اینکه مشکوک حالت سابقه داشته باشد و شارع آن را معتبر نداند.
(۲) اینکه مشکوک حالت سابقه نداشته باشد و تکلیف مطلقاً مجهول باشد.
(۳) اینکه مشکوک حالت سابقه نداشته باشد و تکلیف اجمالاً معلوم باشد.
(۴) اینکه مشکوک حالت سابقه داشته باشد و شارع آن را معتبر بداند.

۲۸- معنای اصطلاحی «حجت» در علم اصول کدام است؟

- (۱) کل شی یصلح ان یحتج به علی الغیر
(۲) کل شی یثبت متعلقه و لایبلغ درجه القطع
(۳) کل شی قطع عذر الخصیم و بیطله
(۴) کل ما یتألف من قضایا تنتج مطلوباً

۲۹- کدام یک فرق مصلحت سلوکیه و مصلحت تسهیل است؟

- (۱) در مصلحت سلوکیه، مصلحت به شخص مکلف باز می گردد به خلاف مصلحت تسهیل که ملاک آن مصلحت نوعیه است.
(۲) در مصلحت سلوکیه، مصلحت به نوع باز می گردد به خلاف مصلحت تسهیل، مصلحت به شخص مکلف باز می گردد.
(۳) مصلحت سلوکیه عقلانی است ولی مصلحت تسهیل عقلی.
(۴) مصلحت سلوکیه عقلی است ولی مصلحت تسهیل عقلانی.

۳۰- اجماع منقول حجت است اگر کاشف از حکم باشد :

- (۱) در نظر منقول الیه
(۲) در نظر هر دو
(۳) در نظر اهل حل و عقد
(۴) در نظر ناقل فقط

فقه:

۳۱- شک در اثناء وضو و بعد آن به ترتیب کدام است؟

- (۱) شک در نیت وضو را باطل می کند.
(۲) شک در وضو مورد اعتنا نمی باشد و وضو صحیح می باشد.
(۳) شک در اثناء وضو (نیت وضو) باید از اول وضو بگیرد اما بعد از آن اعتنا نمی شود.
(۴) شک در اثناء وضو همان حکم بعد از آن می باشد.

۳۲- کدام گزینه در عبارت ذیل صحیح می باشد؟ (السوق أعاننا الله علیه و ثبتنا بالقول الثابت لדיه)

- (۱) احتضار (۲) موت (۳) صلاه (۴) تیمم

۳۳- « الطهارة وهی لغه النظافة و شرعاً استعمال طهور ... » کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) بالماء (۲) مشروط بالنیه (۳) بالمطهرات (۴) بالماء و التراب

۳۴- حکم نماز در لباس مشکوک به نجاست یا غصب چیست؟

- (۱) مبطل نماز است.
(۲) اگر وقت دارد بهتر است اعاده نماید.
(۳) نماز صحیح است.
(۴) کراهت دارد.

۳۵- کفاره نذر معین و عهد کدام یک از گزینه های ذیل می باشد؟

- (۱) یک ماه روزه، اطعام مسکین
(۲) دو ماه روزه پشت سرهم
(۳) دو ماه روزه، اطعام ۶۰ مسکین
(۴) آزاد کردن زندانی

۳۶- کدام گزینه خمس ندارد؟

- (۱) گوسفندانی که در چراگاه رشد می کنند.
(۲) مال حلال مخلوط به حرام که مقدار و صاحبش را نمی داند.
(۳) سودی که از راه کسب و کار باشد.
(۴) غنیمت جنگی

۳۷- کدام گزینه در خصوص موارد وجوب زکات با توجه به عبارت ذیل صحیح می باشد؟

(و يشترط فيهما التملك بالزراعة)

- (۱) الحنطة (۲) الغلات (۳) التمر (۴) الزبيب

۳۸- کدام یک در خصوص مالکیت یا اجازه مالک صحیح می باشد؟

- (۱) شرط صحت عقد می باشد.
(۲) شرط جواز عقد می باشد.
(۳) شرط لزوم عقد می باشد.
(۴) کاشف از صحت عقد می باشد.

۳۹- لو حدث في الحيوان عيب قبل القبض ...

- (۱) للمشتري الرد فلا ارش
(۲) مع وجود الخيار العيب الرد و لا غير فلا.
(۳) فللمشتري الرد فموضع وفاق و اما الارش لا.
(۴) فللمشتري الرد و الرش

۴۰- کدام مورد اگر عقد بیع جاری کند، عقدشان باطل است؟

- (۱) الهازل، المختار (۲) الغافل، النائم (۳) الغافل، القاصد (۴) الهازل، المميز

۴۱- يجب قضاء الفرائض اليومية مع الفوات حال ...

- (۱) الكفر الاصلی (۲) الحيض و النفاس (۳) الارتداد (۴) الجنون و الصغر

۴۲- ما هو معنى « التكتف في الصلاة » و ما هو حكمه؟

- (۱) وضع احدى اليدين على الاخرى ، يجب تركه (۲) رفع اليدين الى الاذنين في مقام التكبير ، يستحب
(۳) وضع احدى الراحتين على الاخرى، يجوز (۴) الضحك المشتمل على الصوت و ان لم يكن فيه ترجيع ، يجب تركه

۴۳- « هي البيع بما يتفقان عليه من غير تعرض للأخبار بالثمن » تعريف کدام بیع است؟

- (۱) مساومه (۲) مرابحه (۳) مواضعه (۴) مزابنه

۴۴- اجازه بعدی صادره از طرف مالک در بیع فضولی ...

- (۱) کاشف از صحت عقد از زمان اجازه است.
(۲) کاشف از صحت عقد از زمان عقد است.
(۳) اجازه بعدی مالک را به زمان عقد نقل می دهد.
(۴) ناقل صحت عقد از زمان عقد است.

۴۵- « لو صام المسافر حيث يجب عليه القصر عالماً ... و لو كان جاهلاً ... و الناسی للحکم، أو للقصر يلحق ... »

بالترتیب:

- (۱) فلا إعادة قضاء - فلا إعادة - بالعامد
(۲) إعادة قضاء - فلا إعادة - بالجاهل
(۳) فلا إعادة قضاء - إعادة - بالجاهل
(۴) إعادة قضاء - فلا إعادة - بالعامد

زبان انگلیسی:**PART A: Vocabulary**

Directions: Choose the word or phrase (1), (2), (3) or (4) that best completes each sentence. Then mark the correct choice on your answer sheet

- 46. The man found dead is believed .....**
1. to be murdered	2. to have murdered
3. might be murdered	4. to have been murdered
- 47. After the storm, the place looked ..... it had been the stage for weeks of brutal fighting.**
1. as	2. as though	3. like if	4. how
- 48. I'm sorry ..... you all this time. It wasn't my intention.**
1. to be ignored	2. to have been ignored
3. to have been ignoring	4. to ignore
- 49. We haven't seen him in a while. I think he ..... the night of the accident.**
1. could have arrested	2. may be arrested
3. should have been arrested	4. might have been arrested
- 50. I wish I ..... those words. But now it's too late.**
1. not having said	2. have never said
3. never said	4. had never said
- 51. .... forced to do anything. He acted of his own free will.**
1. In no way was he	2. No way he was
3. In any way he was	4. In any way was he

PART B: Reading Comprehension

Directions: Read the following passages and choose the best choice (1), (2), (3) or (4). Then mark it on your answer sheet.

Personality and health

There is increasing evidence that health is linked to personality. However, until now, the relationship has not affected the way health care is delivered. There are several reasons for this. Some health workers doubt whether there is a direct link between health and personality or whether it's just a coincidence. Some feel it is their professional duty to treat all patients in the same way. Others argue that delivering health services according to patients' personalities will have minimal impact and therefore isn't worth the effort. However, some psychologists believe that applying different procedures to people with different personalities could have a significant, positive effect on health.

Research into personality has, in recent years, focused on the Big Five model of personality types. This model measures how neurotic, extrovert, open to experience, agreeable and conscientious a person is. Some of these personality types have been studied in relation to health.

For example, conscientious people tend to be less likely to smoke, drink too much alcohol or be inactive. However, in other cases, the relationship is less clear. Neurotic behaviour, for instance, has been found in some studies to increase the risk of death, in others to protect people from illness and in others to have no link to health at all.

Even so, if health workers applied an understanding of personality to the services they provide, they could influence the extent to which patients act on advice and follow their treatment. For example, high sensation-seeking individuals, who are extroverts and unconscientious in the Big Five model and tend to take part in risky activities, respond to drama, energy and emotion. Thus, to encourage those people to follow health advice, health promotions can be designed to incorporate those factors. An example of this was the campaign SENTAR which aimed to reduce cannabis use among high sensation-seeking teenagers. By creating a suitable television advert, they successfully engaged these youths and reduced their recreational drug use. Of course, this approach isn't always possible. It is often impractical and expensive to create several versions of a campaign to reach different personality types. However, recent developments in computer technology, cookies and targeted advertising may allow this approach to be used more in future.

Until now, the focus of personality-health research has been to explore the link between personality and health and has had very little practical application. Thus, health workers have not engaged deeply with it. However, by suggesting, trialing and implementing practices to engage patients with different personalities, the relationship between psychology researchers and health workers could improve, along with the health of the general public.

52. Who is the article most likely aimed at?

1) neurotic people	2) health workers outside psychology
3) patients at a clinic	4) psychologists

53. Which of these is NOT a reason why clinicians do not currently consider personality in their approach to healthcare?

- 1) They lack sufficient training in psychology
- 2) They consider it their duty to treat all patients equally.
- 3) They doubt whether a person's personality directly affects their health.
- 4) They think the effect on a patient's health will be hardly noticeable.

54. It can be inferred that the campaign SENTAR .....

- 1) failed to reduce cannabis use among teenagers.
- 2) was designed to attract conscientious, high sensation-seeking teenagers.
- 3) used drama and energy in its design.
- 4) was delivered across multiple media, including television and online.

55. The writer believes that improving computer technology .....

- 1) can help health workers deliver appropriate messages to different types of people.
- 2) can help psychologists better understand the link between personality and health.
- 3) will affect the number of high sensation-seeking people in the population.
- 4) will ensure that more people are aware of public health campaigns.

تاریخ ایران باستان:

۵۶- از زمان بسیار قدیم ایرانیان جامعه ی دودمانی تشکیل داده بودند، که از حیث تقسیمات ارضی مبتنی بر چهار قسمت بود :

- (۱) ده، شهر، طایفه، کشور
 (۲) خانه ، ده ، طایفه، کشور
 (۳) شهر، طایفه، ایالت ، کشور
 (۴) طایفه، شهر، ایالت، کشور

۵۷- وقتی اشکانیان سراسر ایران را تسخیر کردند و دولت جدید ایرانی تشکیل دادند:
 (۱) شیوه مملکت داری مادها را برگزیدند.
 (۲) اصول و سنن سیاسی جدیدی را ایجاد کردند.
 (۳) اصول و سنن سیاسی عهد هخامنشی را حفظ کردند.
 (۴) شیوه مملکت داری یونانیان را برگزیدند.

۵۸- یکی از مهمترین اسنادی که راجع به تشکیلات عهد ساسانی به دست آمده ، کدام است؟
 (۱) نامه تنسر به پادشاهان طبرستان
 (۲) کتاب خوی نامگ
 (۳) گاهنامک
 (۴) کتاب پهلوی دینکرد

۵۹- کتاب نیرنگستان که از فصول گمشده اوستای ساسانی است، مطالب و نوشته های آن کدام است؟
 (۱) روحانیون را موظف کرده است که اجرای تشریفات مذهبی برای زارعین انجام دهند.
 (۲) رساله عملی در باب اجرای مراسم دینی
 (۳) موبدان را موظف کرده است پنج قانون نامه را که حاوی کلیه آیین مغان است بخوانند.
 (۴) روحانیون باید روزی چهار بار آفتاب را ستایش و ماه و آب را نیایش کنند.

۶۰- زمانی که پارسیان در مغرب دریاچه ارومیه سکونت داشتند، کدام قوم همسایه بلا فصل آنان بودند؟
 (۱) سکاها (۲) آشوریان (۳) گوتی ها (۴) اوراتورها

۶۱- کوروش پس از پیروزی بر ماد، در مورد شهر همدان کدام روش را در پیش گرفت؟
 (۱) با سیاست زیرکانه خود فرهنگ های قدیم آن را مورد تهاجم قرار نداد.
 (۲) برای امنیت این شهر به لیدی لشکرکشی کرد تا جلو حمله آنان را بگیرد.
 (۳) این شهر همچنان به صورت پایتخت باقی ماند و اسناد خود را در آنجا مستقر ساخت.
 (۴) با تسلیم محض و بلا شرط از کشتن مردم و غارت آن خودداری کرد.

۶۲- بردیای دروغی در زمان چه کسی خود را شاه خواند؟
 (۱) کوروش (۲) کمبوجیه (۳) داریوش دوم (۴) داریوش اول

۶۳- قرابت حقیقی فرهنگی بین ایران و یونان در چه زمانی رخ داد؟
 (۱) در زمان هخامنشیان سلطنت کوروش
 (۲) در زمان هخامنشیان سلطنت اردشیر
 (۳) در زمان اشکانیان سلطنت ارشک اول
 (۴) در زمان اشکانیان سلطنت تیرداد اول

۶۴- آذر برزین مهر آتشکده برای کدام طبقه و در کجا قرار داشته است؟
 (۱) نظامیان - آذربایجان
 (۲) روحانیون - فارس
 (۳) کشاورزان - مشرق مملکت
 (۴) نظامیان - مشرق مملکت

۶۵- دوره بزرگ تمدن ادبی فلسفی به نوشته محققان ، با سلطنت کدام پادشاه ساسانی آغاز گردید؟
 (۱) قباد (۲) بهرام گور (۳) هرمز دوم (۴) خسرو انوشیروان

تاریخ اسلام:

- ۶۶- مردم ساکن شبه جزیره عربستان از قرن های پیش از اسلام به چند دسته تقسیم می شدند؟
 (۱) عرب عاربه و مستعربه (۲) عرب ناخالص و پیوسته (۳) عرب عاربه و بائده (۴) عرب مستعربه و بائده
- ۶۷- فلسفه طرفداری خلفای اموی از تفکر جهمیه چه بود؟
 (۱) آنان را از کیفر گناهایی که مرتکب می شدند تبرئه می کرد.
 (۲) تسلط حاکمان را چه جائز و چه برّ باشند مشروعیت می بخشید.
 (۳) پیگیری همه اعمال را به خداوند محول می کرد.
 (۴) حمایت سیاسی از خلفای اموی
- ۶۸- سلطه خزاعه در مکه تا چه زمانی ادامه داشته است؟
 (۱) حمله ابرهه به مکه (۲) تا زمان عبدالمطلب جد پیامبر اسلام
 (۳) تا زمان قُصی بن کلاب جد اعلای پیامبر اسلام (۴) قبل از حلف الفضول
- ۶۹- عمده ترین شاخصه ی دوران خلافت متوکل کدام است؟
 (۱) سرکوب قیام حسن بن زید در طبرستان (۲) سخت گیری بر عموم شیعیان
 (۳) چنگ انداختن ترکان دربار بر بیت المال (۴) جلوگیری از ورود امام هادی(ع) به سامرا
- ۷۰- نخستین پیروزی مسلمانان در جنگ های صدر اسلام ، کدام است؟
 (۱) بدر (۲) ابواء (۳) احد (۴) بنی قینقاع
- ۷۱- کدام دسته از یهودیان در جنگ احزاب پیمان شکنی کردند و با دشمنان اسلام متحد شدند؟
 (۱) بنی قینقاع (۲) بنی نضیر (۳) بنی ثعلبه (۴) بنی قریظه
- ۷۲- پس از کدام جنگ، اکثر قبایل یا مسلمان و یا متحد با پیامبر(ص) شدند؟
 (۱) حنین (۲) تبوک (۳) موته (۴) خیبر
- ۷۳- معاویه برای نخستین بار توسط خلیفه دوم، استاندار کدام یک از سرزمینهای اسلامی شد؟
 (۱) سوریه (۲) خراسان (۳) فلسطین (۴) اردن
- ۷۴- معاویه برای اینکه نامه ها در معرض جعل قرار ننگرفته و دیگران از محتوای آن با خبر نشوند چه دیوانی را بنیان نهاد؟
 (۱) جند (۲) استخبار (۳) رسایل (۴) خاتم
- ۷۵- کدام یک از بندهای زیر از پیشنهادهای امام حسین(ع) به عمر سعد بوده است؟
 (۱) به او اجازه داده شود که خانواده خود را به محل امنی برده و بازگردد.
 (۲) به او فرصت داده شود که در خصوص بیعت یا عدم بیعت با دوستان خود مشورت نماید.
 (۳) به او اجازه داده شود برای جهاد به یکی از سرحدات برود.
 (۴) پس از قصاص قاتلین مسلم بن عقیل به مدینه بازخواهد گشت.
- ۷۶- چه موضوعی باعث مقاومت عبدالله بن زبیر در مواجهه امویان به فرماندهی حصین بن نمیر به مکه شد؟
 (۱) شورش و اختلافات مروانی-سفیانی در شام و ائتلاف شیعیان در عراق
 (۲) پیوستن خوارج و مختار بن ابی عبید ثقفی به زبیریان همچنین انتشار خبر مرگ یزید بن معاویه
 (۳) همراه شدن خوارج و شیعیان در عراق علیه امویان و شورش در فلسطین
 (۴) مرگ یزید بن معاویه و همراه شدن عثمانی ها با خوارج علیه امویان شام

۷۷- در حج سال ۶۸ هجری چهار پرچم برافراشته شد که حکایت گر فعالیت چهار گروه عمده در جهان اسلام بود.

پرچم:

- ۱) عبدالملک بن مروان، محمد بن حنفیه، خوارج، عبدالله بن زبیر
- ۲) محمد بن ابی بکر، عبدالرحمن بن اشعث، عبدالله بن زبیر، یزید بن معاویه
- ۳) عبدالله بن زبیر، عبدالرحمن بن اشعث، خوارج، مختار بن ابی عبید
- ۴) خوارج، عبدالملک بن مروان، یزید بن معاویه، محمد بن ابی بکر

۷۸- چه عاملی باعث تضعیف و حتی شکست مختار در برابر مصعب بن زبیر شد؟

- ۱) محاصره کوفه توسط لشگریان متشکل از امویان و زبیریان
- ۲) پیوستن ابراهیم بن مالک اشتر به اشراف مخالف مختار در بصره
- ۳) شورش خوارج واسط علیه مختار در کوفه
- ۴) بیعت مختار با عبدالملک بن مروان و مایوس شدن شیعیان

۷۹- بد رفتاری عبدالله بن زبیر با هاشمیان چه پیامدهایی به دنبال داشت؟

- ۱) خرسندی بنی امیه و از بین رفتن روابط خصمانه بین زبیریان و امویان
- ۲) پیوستن خوارج به عبدالله بن زبیر با هدف از بین بردن هاشمیان
- ۳) قیام شیعیان مدینه، مکه و نجد علیه زبیریان برای دفاع از هاشمیان
- ۴) عدم بیعت بنی هاشم با او و تضعیف جایگاه او

۸۰- جلب نظر شیعیان و خوارج، برکنار کردن کارگزاران ستمکار و تسامح دینی با غیر مسلمانان از ویژگی های

کدام یک از خلفای اموی است؟

۱) عبدالملک بن مروان	۲) سلیمان بن عبدالملک
۳) عمر بن عبدالعزیز	۴) معاویه بن یزید (معاویه دوم)

۸۱- کدام یک از دولتمردان اموی در قبال خلافت معاویه دوم نظر منفی داشته و چگونه توانست پس از وی به

خلافت برسد؟

- ۱) عمرو بن عاص، در فسطاط توانست کودتایی را علیه معاویه دوم طراحی نماید.
- ۲) عبید الله بن زیاد، در عمواس امویان را بر ناکارآمدی معاویه دوم متفق ساخت.
- ۳) مروان بن حکم، در اجتماع جاییه توانست نظر امویان را به سوی خود جلب نماید.
- ۴) مغیره بن شعبه در دمشق امویان را دعوت به شایستگی خالد بن یزید نمود.

۸۲- کدام یک از امتیازات عصر اول عباسی است؟

۱) با خلافت مامون آغاز شده و ترکان توانستند بر ارکان خلافت تسلط یابند. ایرانیان سپاهیان را علیه خلافت سازماندهی کردند.

۲) با خلافت سفاح آغاز شده و با تلاش ترکان سازمان دعوت قلمروی سیاسی را تا هند توسعه داد. موالی از مهمترین مخالفان خلافت عباسی بودند.

۳) با خلافت مامون آغاز شده و ایرانیان توانستند شعبه ای خلافت عباسی را به مرکزیت غزنی برپا نمایند. ترکان برخی از ایالات را از سلطه خلافت خارج ساختند.

۴) با خلافت سفاح آغاز شده و ایرانیان از جایگاه برجسته ای در حکومت برخوردار شدند همچنین سپاهیان یاور و مطیع خلیفه بودند.

۸۳- زندیق ها چه کسانی بوده و عباسیان از این عنوان با چه هدفی استفاده می کردند؟

- (۱) در اصل به پیروان صابئی گفته می شد اما به تدریج در مورد خوارج نیز به کار رفته و عباسیان از آن برای نسبت دادن ایشان به یهود استفاده می کردند.
- (۲) در اصل برای پیروان مجوسی و سپس در مورد ملحدان و شکاکان در دین به کار رفته و عباسیان از آن برای سرکوب مخالفان سیاسی استفاده می نمودند.
- (۳) به یهودیان تازه مسلمان اطلاق شده اما به تدریج در مورد موالیان به کار رفت. عباسیان از این عنوان برای سرکوب ایرانیان استفاده نمودند.
- (۴) به قبطی های مصر اطلاق شده و به صورت اصطلاحی به شورشیان مغرب اطلاق می شد. عباسیان برای سرکوب ادریسیان از این عنوان استفاده نمودند.

۸۴- کدامیک از موارد زیر از خاندان های ایرانی نفوذ یافته در خلافت عباسی بودند؟

- (۱) برمکیان، آل سهل، طاهریان
- (۲) زبیدیان، سامانیان، طاهریان
- (۳) برمکیان، غزنویان، شیبانیان
- (۴) طاهریان، شیبانیان، مضرى ها

۸۵- علل ناکامی حرکت ابوالسرایا علیه عباسیان چه بود؟

- (۱) فسق علنی او، روابط دوستانه با امویان، حمایت خوارج از او، قتل عام مردم قاهره
- (۲) هم پیمانی با رومیان، سرکوب شیعیان مکه، شهرت او به شرب خمر
- (۳) سرکوب قرآء دمشق، ائتلاف با خرمیه، محاصره کوفه و ناخرسندی شیعیان از او
- (۴) وابسته نبودن به علویان، خشونت و بی رحمی، اقدامات او و هوادارانش در مکه

۸۶- مهمترین کارکرد بیت الحکمه ها در عصر مامون چه بود؟

- (۱) جمع آوری و جدا سازی آثار تالیف شده در جهان اسلام و از بین بردن میراث مخالفان
- (۲) ترجمه متون اسلامی به زبان ترکی، رومی و فارسی با هدف گسترش معارف و دانش مسلمانان
- (۳) جمع آوری، نگهداری و ترجمه عربی میراث علمی سایر تمدن ها با هدف آشنا شدن مسلمانان با یافته های علمی سایرین
- (۴) جمع آوری و اصلاح محتوای آثار علمی سایر تمدن ها با هدف جلوگیری از ایجاد شبهه و انحراف

۸۷- سیاست معتصم عباسی در حمایت و تقویت ترکان چه پیامدهایی به دنبال داشت؟

- (۱) ناخرسندی اعراب، شورش برخی سران عباسیان، تضعیف خلافت و پیدایش حکومت های مستقل
- (۲) تحریک مغولان برای حمله به سرزمین های اسلامی، تنش اجتماعی میان کشاورزان ایرانی و ترکان، استقلال آذربایجان از خلافت عباسی
- (۳) شورش برامکه علیه عباسیان، قحطی و کم ارزاق عمومی، ائتلاف عرب ها و قبطی ها علیه ترکان
- (۴) تجزیه طلبی ایرانیان و تشکیل دولت غزنوی، شورش حجاز، غلبه دبیران بر فرماندهان نظامی، سقوط سامراء

۸۸- قرامطه از انشعابات چه فرقه ای بوده و چه مناسباتی با عباسیان داشتند؟

- (۱) از انشعابات خوارج بوده و با امویان علیه عباسیان ائتلاف نمودند.
- (۲) انشعابی از شیعیان اسماعیلی بوده که به جنگ با عباسیان اقدام نمودند.
- (۳) گروهی از زیدیان بودند که با کمک زنگیان سلسله ای از قیام ها را علیه عباسیان برپا نمودند.
- (۴) گروهی از شیعیان اثنی عشری بودند که به تاسی از ائمه(ع) رویکرد تقیه را در قبال عباسیان اتخاذ نمودند.

۸۹- کدام یک از موارد زیر از عوامل اختلاف مامون و امین بوده است؟

- (۱) مناقشات دو جریان ایرانی - ترکی
- (۲) مواضع امین در قبال هاشمیان
- (۳) سخت گیری مامون بر عراقیان
- (۴) درگیری دو حزب عربی- ایرانی

۹۰- مامون در تمایل به علویان متأثر از چه جریان فکری ای بود؟

- (۱) اهل حدیث - به دلیل اینکه آنان احادیث نبوی در برتری علویان بر سایرین را نقل می کردند.
 (۲) خوارج - زیرا آنان همانند علویان، امویان را عامل اصلی انحطاط جامعه اسلامی می دانستند.
 (۳) معتزله - برای اینکه به برتری علی بن ابی طالب (ع) در خلافت باور داشتند.
 (۴) اشاعره - به دلیل اینکه اشاعره انتخاب خلیفه را حقی الهی می دانستند.

تاریخ ایران دوره اسلامی:

۹۱- اکثریت مطلق منابع اصلی تاریخ ساسانیان و قرون نخست اسلامی به کدام زبان است؟

- (۱) عربی (۲) فارسی (۳) یونانی (۴) انگلیسی

۹۲- به نظر مسعودی ، بهترین کتاب در مورد فتوحات مسلمانان کدام است؟

- (۱) فتوح الاسلام ببلاد العجم و الخراسان (۲) فتوح البلدان
 (۳) معجم البلدان (۴) تقویم البلدان

۹۳- کدام مورخ از نظر جامعیت بیش از همه به طبری نزدیک تر است؟

- (۱) ابن اعثم کوفی (۲) ابن جوزی (۳) ابن اثیر (۴) ابوالفداء

۹۴- کدام یک آخرین پادشاه ساسانی در حمله مسلمانان به ایران بوده است؟

- (۱) خسرو پرویز (۲) انوشیروان (۳) شاپور دوم (۴) یزدگرد سوم

۹۵- اولین شورش های خوارج در ایران در کدام منطقه بود؟

- (۱) کردستان (۲) سیستان (۳) خراسان (۴) بین النهرین

۹۶- یحیی بن زید از مدعیان علوی در کدام منطقه فعالیت داشت؟

- (۱) سیستان (۲) اصفهان (۳) خراسان (۴) قومس

۹۷- نخستین شورش های علویان در زمان عباسیان در کدام منطقه ایران صورت گرفت؟

- (۱) دیلم (۲) خراسان (۳) قم (۴) ری

۹۸- در کدام دوره ، دوباره وظیفه قدیمی ایرانیان به عنوان حافظ و نگهبان فرهنگ شرق نزدیک و آسیا ، به عهده

ایشان محول گشت ؟

- (۱) طاهریان (۲) صفاریان (۳) ساسانیان (۴) غزنویان

۹۹- کدام یک از دولت ها، از تشکیلات فرهنگی دور بود؟

- (۱) ساسانیان (۲) صفاریان (۳) سامانیان (۴) آل بویه

۱۰۰- استقرار و استحکام قطعی و نظم داخلی حکومت آل بویه ، مرهون کاردانی کدام فرمانروا است؟

- (۱) معزالدوله (۲) عماد الدوله (۳) رکن الدوله (۴) عضد الدوله

۱۰۱- کدام سلسله با پذیرش و تمدن ایرانی، راه سیادت خاندان های خارجی را در تصاحب و پذیرش فرهنگ ایرانی

گشودند؟

- (۱) سلجوقیان (۲) غزنویان (۳) تیموریان (۴) ایلخانیان

۱۰۲- به عقیده اشپولر، دلیل بقای فرهنگ ایران و زبان فارسی بعد از ورود اسلام آوردن ایرانیان، کدام است؟

(۱) ایرانیان به علل سیاسی اسلام را پذیرفتند.

(۲) به خاطر شباهت هایی که بین زرتشت و اسلام بود.

(۳) اسلامی شدن ایران در درجه اول بین طبقه عالی انجام گرفت.

(۴) به دلیل تعداد کم مهاجرین عرب زبان در ایران

۱۰۳- از همان سال های نخستین ورود اسلام به ایران ، کدام منطقه محل تجمع شیعیان بوده است؟

(۱) ری (۲) خراسان (۳) ماوراء النهر (۴) طبرستان

۱۰۴- پس از نبرد طراز ، اسرای چینی کاغذ ساز به کدام شهر آورده شد و صنعت کاغذسازی به تدریج در ایران

رایج شد؟

(۱) هرات (۲) سمرقند (۳) بخارا (۴) نیشابور

۱۰۵- تصرف بین النهرین اولین بار توسط کدام یک از سلسله های اسلامی ایران انجام گرفت؟

(۱) آل بویه (۲) طاهریان (۳) سامانیان (۴) سلجوقیان

زبان عربی:

عَيْنُ الْأَصْحِ وَالْأَدَقُّ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ أَوْ التَّعْرِيبِ (۱۰۶ - ۱۰۹)

۱۰۶- « الخيانة شر ما يعمله الإنسان، والمكر والخديعة لا يؤدیان إلى خیر! » :

(۱) خیانت بدترین چیزی است که انسان انجام می دهد، و مکر و خدعه به خیری منجر نمی شوند.

(۲) خیانت شری است که انسان به آن عمل می کند، و حيله و مکر نباید به برکت و خیر منتهی شوند.

(۳) خیانت شر آن اعمالی است که انسان مرتکب می شود، و مکر و نیرنگ انسان سبب انجام کار خیری نمی شوند.

(۴) خیانت بد است مادامی که انسان عامل به آن است، و مکر و فریب هرگز باعث ایجاد خیر و نیکی نخواهند شد.

۱۰۷- « أمر الخليفة و هو في مصر على اهلها أحقر عبیده الذي كان يتولّى تسخين الحمام قسدا لإردالهم! » :

(۱) خلیفه مصر برای تنبیه اهالی آنجا تصمیم گرفت حقیرترین بندگان خود را که مدتی مأمور گرم کردن حمام بود، والی مصر گرداند.

(۲) خلیفه که در مصر بود دستور داد پست ترین بندگان که عهده دار گرم کردن حمام بود والی مصر گردد تا بدین وسیله آنها را خوار گرداند.

(۳) خلیفه در حالی که در مصر بود حقیرترین بندگان را که متولی گرم کردن حمام بود، بر اهالی آنجا بمنظور خوار کردن آنها، امیر گردانید.

(۴) خلیفه مصر تصمیم گرفت برای تحقیر مردم آنجا یکی از فرومایه ترین بندگان خود را امیر مصر گرداند که قبلا مسوول گرم کردن حمام بود.

۱۰۸- « في القاهرة اثنان و خمسون الف حمل يحمل عليها السقاؤون الروايا، وهؤلاء عدا من يحمل الماء على ظهره في

الجرار النحاسية أو القرب في الحارات الضيقة التي لا تسير فيها الجمال! » : در قاهره ۵۲ هزار شتر...

(۱) هست که سقاها آب را روی آن حمل می کنند، و این بغیر از سقاها دیگری است که آب را در ظرفهای مسین به دوش می کشند و آن در بیابانهایی است که شترها قادر نیستند در آنجا حرکت کنند.

(۲) وجود دارد که سقاها مشکهای آب را بر آنها حمل می کنند، و این علاوه بر کسانی است که در کوچه های تنگی که شترها در آنجا حرکت نمی کنند، آب را در سبوهای مسین و مشکها بر پشت خود حمل می کنند.

(۳) هست که آب روی آنها گذاشته می شود، علاوه بر این در کوچه هایی که راه آنها تنگ است و شترها قادر به حرکت در آنها نمی باشند، بعضی مردم آب را در ظرفهای مسی و کوزه ها بر پشت خود حمل می کنند.

(۴) وجود دارد که به کمک آنها ستورهای آبکش آب را با خود حمل می کنند، و این بغیر از کسانی است که برای حمل آب از کوزه های مسی و مشکها استفاده می کنند چون در بعضی از محله ها شترها نمی توانند راه بروند.

۱۰۹- «قضى الدهر بالتفريق فاصطبرى له ولا تدمى أفعاله وترقى!»:

- ۱) روزگار به جدائی حکم کرد، پس بر آن صبر پیشه کن و کارهایش را نکوهش مکن و مدارا کن.
- ۲) قضای روزگار جدا شدن بود، پس صبور باش و اعمال زیبا را سرزنش مکن و مهربان باش.
- ۳) زمانه فراق را ترجیح داد، پس بسیار صبر کن و کارهای دنیا را مذموم مدار تا با تو مدارا کند.
- ۴) جدائی ما حکم روزگار بود، پس شکیبائی پیشه کن و از اعمال دنیا گله مند مباش تا روزگار بر وفق مرادت باشد.

۱۱۰- عین الخطا:

- ۱) لَمَّا هَمَّ الْأَمِينُ بْنُ الرَّشِيدِ الْعَبَّاسِيُّ بِخَلْعِ أَخِيهِ الْمَأْمُونِ، وَوَقْتِي أَمِينُ بْنُ رَشِيدِ عَبَّاسِي قَصَدَ خَلْعَ كَرْدَنَ بَرَادَرِشِ أَمِينِ رَا كَرْدَ.
- ۲) شاور قاداته و حواشیه، فقالو له: عليك يا أمير المؤمنين أن، با فرماندهان و اطرافیان خود مشورت کرد، و آنها به او گفتند: ای امیرالمومنین، زنهار از اینکه،
- ۳) ولکنه لم یسمع نصیحتهم و سیر جیشاً عظیماً نحو المأمون، فوقع ما وقع! ولی او نصیحت آنان را گوش نکرد و لشکری عظیم بسوی مامون گسیل داشت، پس شد آنچه شد!
- ۴) لا تكون أول خلیفه نکث عهده و نقض میثاقه: خلیفه اول باشی در نقض عهد و در پیمان شکنی،

عین غیر المناسب للمفهوم:

۱۱۱- « هر حاکمی سعی می کرد برای خود ادیبانی برگزیند تا بدانها با دیگر حاکمان رقابت کند، حتی بعضی حاکمان وزیران خود را از بین ادیبان انتخاب می کردند!»:

- ۱) كل من الحكام كان يسعى أن ينتقى أدباء لنفسه لينافس الحكام الآخرين، حتى أن البعض من الحكام كانوا ينتخبون الوزراء من بين الأدباء
- ۲) كان كل الحكام يحاولون في انتقاء الأدباء لهم لمنافسة سائر الحكام، حتى أن البعض من الحكام جعلوا ينتخبون الأدباء كوزراء لأنفسهم
- ۳) كان كل حاكم يسعى أن ينتخب لنفسه ادباء ينافس بهم الحكام الآخرين، حتى أن بعض الحكام كانوا يستوزرون وزراء هم من بين الأدباء
- ۴) كل حاكم من الحكام كان يحاول أن ينتخب له أدباء ينافسون سائر الحكام، حتى أن بعض الحكام أخذوا يستوزرون الأدباء لأنفسهم

عین الصحيح في التشكيل (۱۱۲-۱۱۳)

۱۱۲- عین الصحيح :

- ۱) مَعَ إِنَّ الْمَدَائِنَ كَانَتْ مِنْ أَهَمِّ الْبُلْدَانِ، وَلَكِنْ نَجَّمُهَا أَخَذَ بِالْأَقُولِ،
- ۲) بَعْدَ أَنْ غَادَرَ سُكَّانُهَا وَفَارَقَهَا أَصْحَابُ الْمِهْنِ وَالصَّنَاعَاتِ وَالْجِرْفِ،
- ۳) وَحَصَائِثُهُمْ فِي الْمُلُوكِ، فَلَمْ تُعَدَّ تُعْتَبَرُ مَدِينَةً ذَاتَ أَهْمِيَّةٍ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ،
- ۴) إِلَى بَغْدَادَ نَاقِلِينَ مَعَهُمْ حَيَاتِهِمُ الْإِجْتِمَاعِيَّةَ وَنَهَجَهُمْ فِي الْعَيْشِ،

۱۱۳- «زويت لى الارض فاريت مشارقها و مغاربها، و سيبلغ ملك امتى ما زوى لى منها!»:

- ۱) زَوَيْتُ، مَشَارِقُ، يَبْلُغُ، زَوَى
- ۲) الْأَرْضُ، أَرَيْتُ، مَغَارِبُ، مُلْكُ
- ۳) مَشَارِقُهَا، مُلْكُ، أُمَّتِي، زَوَى
- ۴) أَرَيْتُ، مَغَارِبُهَا، سَيَبْلُغُ، أُمَّتِي

عین الصحيح في الاعراب والتحليل الصرفي (۱۱۴-۱۱۶)

۱۱۴- الصّحة لا يعرف قدرها إلا الإنسان الذي أصيب بمرض عضال!:

- (۱) أصيب: مزيد ثلاثي (من باب إفعال)، معتل و أجوف (إعلاله بالقلب) / فعل و نائب فاعله ضمير «هو» المستتر، و الجملة فعلية و صله و عاندها الضمير المستتر
- (۲) قدر: مفرد مذكر، مشتق (صفه مشبهة)، معرف بالاضافه، معرب / مشغول به و منصوب على أنه مفعول به
- (۳) الصحة: مفرد مونث، مشتق (صفه مشبهة) / مشغول عنه و إما مرفوع على الابتداء أو منصوب على المفعول به لفعل محذوف
- (۴) الانسان: مفرد مذكر، جامد، معرب، ممنوع من الصرف / مستثنى مفرع و مرفوع على أنه بدل للمستثنى منه المحذوف و هو فاعل

۱۱۵- «كان عمر بن عبد العزيز عالماً تقياً و سار سيره مرضية!»:

- (۱) سيره: مفرد مونث، جامد و اسم المزة (مصدره: سير)، منصرف / مفعول مطلق لبيان العدد و منصوب
- (۲) تقياً: مشتق و صفه مشبهة (مادته: ت ق ي)، معرب، منقوص، منصرف / نعت و منصوب بالتبعية للمنعوف «عالماً»
- (۳) مرضية: اسم، مشتق و صفه مشبهة (مصدره: رضی)، نكرة، صحيح الآخر / نعت مفرد و منصوب بالتبعية للمنعوت «سيره»
- (۴) ابن: مفرد مذكر، جامد، معرف بالاضافة، معرب / عطف بيان و مرفوع بالتبعية للمعطوف عليه «عمر»

۱۱۶- «زين الشباب و زين طلاب العُلا هل انت بالمهيج الحزينة داري!»:

- (۱) زين (الأولى): منادى مضاف، و قد جاز حذف حرف النداء «يا» دون غيره، حذفاً لفظياً فقط مع ملاحظة تقديره
- (۲) داري: مشتق و اسم فاعل (مصدره: دراية) و مرفوع محلاً على الخبرية، و لم تبدل ياء المنقوص الى تنوين عوض، مراعاة لوزن الشعر
- (۳) العُلا: مضاف إليه بإضافة لفظية، و مفعول به لشبه الفعل «طلاب» و في محل الرفع، و قد رسمت ألفه طويلة لكونها مقلوبة من الياء
- (۴) المهيج: جمع تكسير (مفرده: مهجة، مؤنث) و متعلق الجار و المجرور محذوف، و شبه الجملة خبر للمبتدا «أنت»

عين المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (۱۲۰-۱۱۷)

۱۱۷- عين الصحيح عن حركة همزة «ان»:

- (۱) ألا أن بعد الشدة فرجا
- (۲) لعمرك أن الحياة دقائق و ثوان
- (۳) حدثنا المحدث إن زكاة العلم نشره
- (۴) قلت لصديقي إنني سأحضر غداً

۱۱۸- «واجهنا في الطريق مسافرين يسرون بعجله!». عين الصحيح في المبني للمجهول:

- (۱) ووجهنا مسافرون في الطريق يسارون عن عجلة
- (۲) ووجه مسافرون في الطريق يسارون عن عجلة
- (۳) ووجه في الطريق مسافرون يسرون بعجلة
- (۴) ووجهنا في الطريق مسافرين يسرون بعجلة

۱۱۹- عين الصحيح في المفعول لأجله:

- (۱) لما طالعت المقالة جمع آراء كاتبها إفاده منه
- (۲) علينا أن لا نكد في حياتنا ادخارا للاموال فقط
- (۳) بادرنا باستحكام الاستحكامات إحاطة العدو اللدود بنا
- (۴) إنني أحترم الخلق حباً لخلقه الجميل

۱۲۰- عين الجملة الفعلية في محل الرفع:

- (۱) إلى الله اشكو معشرا يعيشون جهالاً و يجهلون ذلك
- (۲) إن الجهاد باب فتحه الله لخاصة أوليائه دون غيرهم
- (۳) أقمت لكم على سنن الحق في جواد المضلة حيث تلتقون و لا دليل
- (۴) مازلت مدفوعاً عن حقّي منذ قبض الله نبيه (ص) حتى يوم الناس هذا